

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput II. Ex illo fidei dogmate conficitur, à veritate deviam esse
opinionem, quæ tradit, ad peccandum formaliter, necessariam esse
formalem & actuaalem notitiam, seu advertentiam & confiderationem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

CAPUT II.

Ex illo fidei dogmate conficitur, à veritate de-
viam esse opinionem, quæ tradit, ad pec-
candum formaliter, necessariam esse forma-
lem & actualem notitiam, seu advertentiam
& considerationem malitiae.

§. I.

Opinio Recentiorum.

ANno 1581. Valquez primum docere co-
pit, ad peccandum formaliter necessa-
riam esse actualem reflexionem, seu advertentiam & cogitationem, vel saltem actuale
dubium, vel scrupulum de malitia actionis,
uti fatetur disp. 223. in primam secundæ cap.
2. ubi licet addat, suam istam opinionem, ut-
pote insolitum aliquid præ se ferentem, viris
doctis vilam esse difficilem, eam nihilominus
secuti sunt plurimi Recentiores, præsertim de
Societate, ut Suarez disput. 4. de Censur. sect.
8. Sanchez oper. moral. l. 1. tr. 2. c. 4. Filiu-
tius to. 2. tr. 25. c. 1. & 10. Amicus to. 3. disp.
17. sect. 8. Tannerus de peccat. disp. 4. q. 5.
dub. 5. Baunius infra referendus. Theophy-
lus Raynaudus disciplin. mor. disp. 4. q. 1. a.
6. Card. de Lugo disp. 5. de Incarn. sect. 5.
Arriaga tr. de Deo uno & trino disp. 2. sect. 3.
Oviedo 1. 2. tr. 4. contro. 1. p. 4. & apud
ipsum Granadus, Hurtadus, Palao, Salas,
& alii communissimè. Comptonus to. 1. dis-
put. 89. sect. 4. & disput. 104. sect. 4. Escobar
tr. 2. exam. 1. c. 3. Tetillus reg. mor. p. 2. q. 63.

Verùm opinionem illam (post Comitolum) II
merito improbant ex eadem Societate Gordo-
nus Theol. Mor. l. 1. q. 8. c. 10. Thyrsus Gon-
sales, Generalis Societatis, to. 4. disput. 6. à
n. 92. ad 156. prout ipse refert in fundam.
Theol. Moral. dissert. 9. n. 1; his verbis: *Mul-
ti Probabilista, ad peccandum contra legem,
requirunt advertentiam actualem ad malitiam,
vel periculum malitiae; ac proinde existimant,
neminem posse peccare, agendo contra legem,
quin cognoscat se peccare. Quos latè impugnavi
to. 4. disp. 6. à num. 92. ad 156. ostendens, posse
aliquem per errorem culpabilem, ortum ex sua
culpa personali, peccare mortaliter contra le-
gem, etsi in eo instanti nullo modo cognoscat se
peccare; imò quamvis cerit existimet se bene
agere.*

Similiter ex eadem Societate Elizaldus, seu 12
Antonius Celladeus, de recta mor. doct. l. 1.
q. 5. & 7. eandem opinionem magno zelo re-
fellit: quia (inquit) tot... infert præjudi-
cia, ut modis omnibus eam convellere necessa-
rium arbitratus sim, atque totius litteraris la-
boris mei pretium futurum amplissimum; si hoc
unum consequeretur.

§. II.

Opinio illa refellitur, quia non consistit cum dog-
mate illo fidei, quo constat dari peccata ig-

ti rea intellexerit iniquitatem suam, offeret arie-
tem immaculatam de gregibus Sacerdoti, jux-
ta mensuram estimationemque peccati. Et
missum: qui orabit pro eo quod nesciens fecerit.
& dimittetur ei, quia per errorem deliquit
in Dominum.

3 Si ignorantia nunquam peccatum est, cur di-
ctum est in epist. ad Hebræos, quia in secundo
tabernaculo semel in anno solus Pontifex intra-
ret, non sine sanguine, quem offeret pro suis &
populi ignorantia?

4 Si peccatum ignorantia nullum est, non ergo
peccavit Saulus, quod persecutus est Ecclesiam
Dei: quoniam quidem ignorans hoc fecit, ma-
nens in incircumcissione. Beatus quoque faciebat, quod
erat blasphemus & persecutor, & contumelio-
sus, quod erat spirans minarum, & cædis in
discipulos Domini. In hoc ipso quippe abundan-
ter amulator existens paternarum traditionum.
Non ergo debuit dicere: „ Misericordiam con-
secutus sum; „ sed, mercedem recepi. Quippe
quem ignorantia à peccato reddebat immunem;
insuper & amulatio remunerabilem indicabat.

5 Si (inquam) ignorantia nunquam peccatur:
quid ergo causamur adversus occisores Aposto-
lorum? Quandoquidem non solum malum esse
nescierunt, interficere illos; sed insuper quoque,
id faciundo, arbitrati sunt obsequium se presta-
re Deo.

6 Sed & frustra in cruce Salvator pro suis ora-
bat crucifixoribus; quippe nescientibus (ipso
teste) quid facerent, & ita nequaquam peccan-
tibus. Neque enim fas est illatenus suspicari,
memitum esse Dominum Jesum, aperte perhi-
bentem, eos ignorare quid facerent: etsi forte
de Apostolo dubitet quis, quod, carnem suam
amulans, sicut homo memiri potue it, ubi ait:
Si enim cognovissent, nunquam Dominum
gloriæ crucifixissent. „ Numquid non ex his
satis apparet, in q' am' jaceat ignorantia tene-
bris, qui ignorat peccari posse per ignorantiam?

7 Ideo errorem illum SS. Patres omnes adeo
concorditer inestantur, ut supervacaneum
foret, in re apud Catholicos indubitata, eor-
um indicem texere. Sanè in Concilio Dio-
politano Pelagius coactus fuit ejurare hanc pro-
positionem, quam omnes istius Concilii Patres
damnarunt ut Scripturæ contrariam: obli-
vionem & ignorantiam non subjacere peccato; quo-
niam non secundum voluntatem eveniunt, sed
secundum necessitatem.

8 Sed & Hieronymus in Dialogis contra Pe-
lagianos, hanc ipsorum propositionem, ut in-
fanam, sacrisque Litteris adversam refellit: *Quæ
est ista iustitia, ut peccato teneat erroris, cuius
reatum non habet conscientia? Nescio me pec-
casse, & ejus rei, quam nescio, penas luo.*

9 Videat proinde Christianus Alethinus, qui-
buscum recenter dicat in lib. de peccat. ignor.
p. 1. c. 1. a. 3. non esse peccatum, quod non
est contra conscientiam. Quod non solus Hiero-
nymus refellit, sed & S. Thomas quodlib.
8. a. 13. ut videbitur libro seq. cap. 83.

norantia, hominesque plerumque peccare ex vincibili ignorantia malitiæ, etiam dum putant se bene facere, obsequiumque præstare Deo.

- 13 **S**I enim ad peccandum formaliter necessaria sit actualis cogitatio malitiæ, vel actuale de ea dubium, sequitur nulla esse peccata ignorantia. Cum tunc solum peccetur ex ignorantia, dum abest formalis & actualis cogitatio seu cognitio peccati; neque ex ignorantia peccari queat, si ad peccandum malitiæ requiratur notitia. Si enim requiratur notitia malitiæ, non peccatur formaliter, ubi deest notitia malitiæ. Nunquam ergo formaliter peccatur, ubi malitiæ ignoratur. Quippe malitiæ nunquam ignoratur, nisi dum deest notitia malitiæ. Nunquam ergo ex ignorantia malitiæ peccatur, nisi malitiæ notitiâ quis destituatur.
- 14 Et confirmatur 1°. quia per se manifestum est, ignorantibus deesse cognitionem rei ignoratæ.
- 15 2°. Tunc solum ex ignorantia peccatur, dum ignorantia est peccati causa. Hoc autem nunquam accidit, dum adest actualis cognitio peccati. Ignorantia quippe non est causa peccati, nisi per modum removentis prohibens, id est quatenus removet cognitionem, quâ habitâ peccatum non committeretur, prout omnes Theologi fatentur.
- 16 3°. Ubi est peccati cognitio, non est ignorantia peccati, ut per se notum est. Igitur nunquam ex ignorantia peccatur, si nunquam peccetur, nisi hoc quod fit vel omititur, peccatum esse cognoscatur.

CAPUT III.

Eiusdem opinionis falsitas aliis argumentis multipliciter ostenditur.

- 17 **S**ecundum argumentum contra eandem opinionem, est quia si nunquam peccaretur sine prævia actuali cognitione peccati, Augustinus non diceret in Confessionibus suis: *Ed insanabilius peccabam, quò me peccare nesciebam.* Nec alibi diceret, vitam hominis plenam esse peccatis, non solum absque cognitione peccati commissis, sed tunc etiam commissis, cum putant homines Deo placere, vel saltem non displicere quod faciunt. Nemo quippe Deo placere vel non displicere putat, quod malum esse cognoscit. Istud autem Augustinus dicit in lib. de spir. & lit. c. 36. *In multis offendimus omnes, dum putamus Deo, quem diligimus, placere, vel non displicere quod facimus; & postea per Scripturam ejus, sive certâ & perspicuâ ratione commaniti, cum didicerimus quòd ei non placeat, penitendo deprecamur ut ignoscat. Plena humana vita est documentis talibus.*
- 18 Hinc etiam Cornelius à Lapide ad illud I. Cor. 4. *Nihil mihi conscius sum, &c. Putamus (inquit) sæpè nos bene agere, cum malè agi-*

mus; nos ex gratia & Dei amore facere, quod amore nostra gloria, vel cupiditatis facimus. Ita Chrysostomus, & Ambrosius hic. Et Hieronymus Dial. 2. contra Pelagian. ac Basilii Constit. Monast. c. 2. ubi sic ait: *Cum multis in rebus offendamus Deum, majorem tamen offensarum partem ne intelligimus quidem. Idcirco Apostolus dicebat: "Nihil mihi conscius sum; sed non in hoc justificatus sum." Quod est idem ac si diceret: Multa delicta committo, quæ committere me non intelligo. Propter hanc causam Propheta ait: "Delicta quis intelligit?"*

Tertium argumentum: unum ex certissimis, unanimumque Theologorum omnium iudicio receptis principiis, est, homines sæpè peccare per errorem culpabilem, sive per conscientiam culpabiliter erroneam. At illa dicitur non esse malum, quod reverà malum est. Igitur certissimum est, homines peccare, non solum absque conscientia peccati, sed etiam cum conscientia non peccati: atque adeò verissimum est Apostolicum istud: *Nihil mihi conscius sum; sed non in hoc justificatus sum.* Quali dicat: *Nullius peccati notitiam vel suspicionem mihi conscientia mea ingerit; non ideo tamen sine peccato sum.*

Respondet Valquez, idèd Paulum dixisse, *nihil mihi conscius sum*: quia poterat reus esse peccati præteriti, quod ipsum tunc lateret; non quia sine consideratione commissum esset, sed quia factum cum consideratione, poterat oblivioni traditum esse.

Verùm huic evasioni obstat communis SS. Patrum & sacrorum Interpretum expositio, quam nobis exhibet Cornelius à Lapide supra n. 18. Ipseque Apostolus testatur se necesse quòd malum faceret, dum persecutus est Ecclesiam Dei; se nihilominus peccasse, atque ex ignorantia peccasse, & idèd misericordiam contectum fuisse. Quia ignorans, adeoque non cum consideratione peccavit.

Quartum argumentum: secundum omnes alicujus notæ Theologos, Patresque, & Magistros spirituales, justis sæpè peccata surrepunt, tametsi se peccare non intelligant, nec proinde cum consideratione & advertentia peccent, sed per incogitantiam, inconsiderationem, & surreptionem. Si enim ita non esset, quid est quòd in persona ipsorum Regius Propheta tam anxie clamaret: *Delicta quis intelligit? Ab oculis meis munda me.* Et iterum: *Ignorantias meas ne memineris.*

Quintum argumentum: certissimum est, viros, quamlibet sanctitate eximios, in multis peccare. Viri tamen sanctitate eximii (teste S. Theresiâ lib. de 7. mansionib.) vix aliter quam per incogitantiam, inconsiderationem & surreptionem peccant. Cum ingenti studio cordis puritatem sectentur, & quidquid per cogitationem, imò per solum dubium vel scrupulum, apparet ipsis peccatum & malum, totâ cautione declinant. Nec tamen idèd censent omne se declinare peccatum: cum